

د افغانستان بانک

(بانک مرکزی افغانستان)

رهنمود رعایت اصول شریعت

رهنمود رعایت اصول شریعت

بخش بانکداری اسلامی	مسئول نگهداری و اجرای شخص ذیصلاح
رئیس اداره بانکداری اسلامی	

دارلانشاء بورد د افغانستان بانک	تاریخ	تصویب شده توسط: رئیس عمومی د افغانستان بانک:
------------------------------------	-------	--

فهرست مطالب

بخش الف : مقدمه

۱. پس منظر

۲. اساسات رعایت اصول شریعت نظر به

معیار های بین المللی

۳. هدف و موارد استعمال

۴. احکام قانونی

بخش ب : پالیسی و طرز العمل ها

۵. بررسی رعایت اصول شریعت

۶. مسئولیت رعایت اصول شریعت

۷. روش رعایت اصول شریعت

۸. خطر عدم رعایت اصول شریعت

۹. رهنمود سپرده گذاری یا Deposits

۱۰. رهنمود تامينات مالی

۱۱. رهنمود ارائه مدارک قانونی اسلامی

۱۲. رهنمود رسیده گی به درآمد غیر شرعی

۱۳. مسئول رهنمود رعایت اصول شریعت

۱۴. تاریخ انفاذ سند

دولت جمهوری اسلامی افغانستان
د افغانستان بانک، رهنمود رعایت اصول
شریعت

بخش الف: مقدمه

۱. پس منظر

الف) رهنمود رعایت اصول شریعت (که منبهد بنام رهنمود رعایت اصول شریعت یاد میگردد) توسط د افغانستان بانک صادر، و بحیث اساسات راهنما برای رهنمود تمام نهاد های مالی اسلامی-دریچه و واحد بانکداری اسلامی- که در مطابقت به اصول شریعت اسلامی، در جمهوری اسلامی افغانستان، فعالیت و خدمات مالی اسلامی عرضه میکنند، مورد استفاده قرار میگیرد.

ب) این رهنمود برای موارد ذیل در نظر گرفته شده است:
1) حمایت چارچوب حاکمیت شرعی بانک تا معیارات و شیوه های رعایت اصول شریعت را پذیرفته و از آن در فعالیتهای تجاری بشکل درست، محطاطانه و اطمینانبخش کار گیرند.
2) بانک را توانایی بخشد تا به صورت موثر و کارا ارتباطات خویش را برقرار نموده و مقررات احکام شریعت را در سراسر بانک اجرا نمایند

پ) پروسه رعایت اصول شریعت عبارت از ارزیابی رعایت قوانین شریعت در تمام فعالیت های سازگار با شرع به سطح بانک میباشد. این ارزیابی شامل قراردادها، توافقنامه ها، پالیسی ها، محصولات، معاملات، تفاهم نامه ها، اساسنامه ها، صورت حسابهای مالی، گزارش ها، بخشنامه ها و غیره می باشد. تمام طرفهای ذیدخل در اجرای احکام شریعت، که منجر به مورد شریعت بانک میگردد باید به تمام سوابق، معاملات و معلومات برای اجرای پروسه تطبیق احکام شریعت دسترسی داشته باشند.

د) نیاز به رعایت اصول شریعت برای فعالیت‌های در مطابقت با آن عمدتاً بخاطر این می‌باشد تا به مورد شرعی بانک و سهامداران بانک سبب ایجاد اعتماد به نفس گردد و اطمینان حاصل شود که احکام شریعت مربوط به معاملات بانک مطابق با معیارهای تنظیم شده شرعی بانک و در سطح ملی طوریکه توسط د افغانستان بانک صادر شده است اجرا می‌گردد.

ک) اهداف این رهنمود عبارت‌اند از:

- 1- همکاری در ایجاد ساختار کاری مناسب جهت مدیریت خطر عدم رعایت قانون شریعت؛
- 2- ایجاد پروسه شناسایی، اندازه‌گیری، ارزیابی و مدیریت خطر عدم رعایت قانون شریعت؛

ل) وظیفه تطبیق رعایت اصول شریعت برعهده دیپارتمنت شرعی (در نهادهای مالی تمام عیار اسلامی) و دریاچه/واحد در دیپارتمنت بانک داری اسلامی می‌باشد.

م) برای برطرف ساختن شک و تردید، مفهوم اصطلاحات در این احکام "بخش امریت شریعت" اشاره به نهادهای مالی تمام عیار اسلامی می‌باشد و "واحد بانکداری اسلامی یا دیپارتمنت بانکداری اسلامی" اشاره به نهادهای مالی با دریاچه اسلامی یا واحد اسلامی می‌باشد. به منظور این رهنمود از این به بعد همه این نهادها بنام "دیپارتمنت شریعت" یاد می‌گردد.

ن) هرگونه معافیت خاص در یکی از احکام مطرح شده، با طی یک درخواست رسمی از طریق بانک بعد از مشورت قبلی با مورد شرعی (که منبهد بنام "مورد شرعی" یاد می‌گردد) به مورد نظارت شرعی د افغانستان بانک (که منبهد بنام "مورد نظارت شرعی" یاد می‌گردد) صورت گیرد که در آن دلایل و توجیحات این معافیت را نیز مطرح نمایند.

ه) در صورت انفاذ مقررات جدید یا اضافی در احکام رعایت اصول شریعت، باید از قبل با مورد شرعی بانک مشورت صورت گیرد.

2- اساسات رعایت اصول شریعت نظر به معیار های مروج بین المللی:

الف) رعایت اصول شریعت طبق سازمان حسابداری و بررسی برای موسسات مالی اسلامی
یا

Accounting and Auditing Organization for Islamic
Financial Institutions (AAOIFI)

رعایت اصول شریعت بر اساس معیارات اداری (AAOIFI) برای نهادهای مالی اسلامی شماره ۲ (که منبهد بنام " معیارات " یاد میشود) اصول رعایت قانون شریعت را تشریح نموده (که در (AAOIFI) بنام بررسی اصول شریعت یاد میگردد.) و در آن ماهیت و هدف رعایت، مسئولیت ها، طرزالعمل ها، تضمین کننده گان کیفیت و پروسه راپوردهی را تشریح میکند.

ماده شماره ۱ معیارها، اهداف رعایت اصول شریعت را ذیلا توضیح میدهد:

"...جهت ایجاد معیارها و تهیه رهنمودها برای کمک به بورد نظارت شرعی نهادهای مالی اسلامی در انجام بررسی رعایت اصول شریعت با قوانین شرعی اسلامی قسمیکه در قطعنامه، قوانین و رهنمود های صادر شده انعکاس یافته است. (از این به بعد شرعی)..."

ب) در ضمن ماده شماره ۴ معیار، رعایت اصول شریعت را به ترتیب ذیل توضیح داده است:

" هدف از بررسی اصول شریعت اینست تا اطمینان حاصل گردد که فعالیت های انجام شده توسط نهادهای مالی اسلامی در مغایرت با اصول شریعت نباشد. جهت دستیابی به این هدف لازمی است تاماده ۱ که در بالا ذکر شد را در نظر بگیریم."

بمنظور این رهنمود، ماده ۱ که در بالا بیان شده به فقره ۲(الف) این رهنمود اشاره میکند.

ج) مطابق ماده ۵ معیار، بورد نظارت شرعی مسئولیت کلی تطبیق اصول شریعت را نداشته بلکه این مسئولیت به دوش مدیریت میباشد، بنابراین، مدیریت (اداره) مسئولیت کلی تطبیق اصول شریعت را عهده دار میباشد. ماده ۵ AAOIFI به شرح ذیل آمده:

"در حالیکه بورد نظارت شرعی مسئول شکل دهی و ارایه نظر در رابطه به نهادهای مالی اسلامی می باشد، مسئولیت رعایت اصول شریعت برعهده مدیریت نهادهای مالی اسلامی باقی می ماند. (تعریف مدیریت با در نظر داشت قوانین و مقررات قانون گذاری ملی مربوطه مورد توجه قرار گیرد). برای اینکه مدیریت این مسئولیت را به صورت موثر انجام دهد، بورد نظارت شرعی به نهادهای مالی اسلامی از طریق ارائه رهنمود ها، مشاوره و آموزشهای مرتبط با رعایت اصول شریعت حمایت میکند. بررسی اصول شریعت در نهادهای مالی اسلامی مسئولیت های مدیریت را که در تمام معاملات برعهده گرفته اند کاهش میدهد. بخشی از مسئولیت های مدیریت ارائه تمام معلومات درباره رعایت اصول شریعت به بورد نظارت شرعی در نهادهای مالی اسلامی می باشد.

ت) شیوه ها و معیارات مالیزیا یا Practise and Standard of Malayisa :

ضرورت برای رعایت اصول شریعت در چارچوب قانون اسلامی حکومت مالیزیا در بخش ششم قاعده هفتم خلاصه شده است، که براساس آن عملکرد رعایت اصول شریعت (به نام چارچوب بررسی اصول شریعت یاد میشود) و به عنوان یک ارزیابی منظم ازفعالیت های رعایت اصول شریعت و عملکرد نهادهای مالی اسلامی توسط مامور (ماموران) واجد شرایط شریعت تعریف شده است. هدف ان اینست تا مطمئن گردند که فعالیتها و عملکردهای انجام شده توسط نهادهای مالی اسلامی مغایر با قانون شریعت نباشد. در حین حال فرصت بررسی پروسه را نیز ایجاد میکند.

3. هدف و موارد استعمال

الف) این رهنمود باید بالای تمام فعالیت های تجاری مبتنی بر رعایت اصول شریعت بانک که شامل محصولات مبتنی بر بدهی و دارایی محصولات مالی اسلامی میباشد قابل اجراء است.

ب) قوانین مطرح شده در این رهنمود باید بحیث یک رهنمود عمومی برای راهنمایی بانکها مورد استفاده قرار گیرد، و توقع میرود تا تمامی بانکها رهنمود رعایت اصول شریعت خویش را با در نظر داشت ساختار اداری و طرح داخلی شان تهیه نمایند. این قوانین خاصی که در رهنمود رعایت اصول شریعت داخلی شان ارائه میگردد تا زمانیکه در مغایرت صریح با مقررات مندرج در این رهنمود قرار نداشته باشد، قابل قبول پنداشته میشود.

4. احکام قانونی

الف) این رهنمود طبق ماده 2.2 نشریه رسمی قانون د بانک افغانستان در 2003/17/12 (مصادف به 1382/10/30) در رابطه به صلاحیت د افغانستان بانک جهت تنظیم و نظارت بانکها در جمهوری اسلامی افغانستان و بر علاوه هرگونه اصلاحات صادر شده، ترتیب یافته است.

ب) این رهنمود باید یکجا با راهنما یا رهنمود های ذیل خوانده شود:

- 1- چهارچوب ملی اداری شریعت
- 2- رهنمود بررسی اصول شریعت

بخش ب : پالیسی و طرز العمل ها

۵. بررسی اجمالی رعایت اصول شریعت

(الف) تعریف رعایت اصول شریعت: طبق فقره ۳ معیار، رعایت اصول شریعت به شرح ذیل تعریف شده است:

" بررسی شریعت عبارت از ارزیابی تمام فعالیت های نهادهای مالی اسلامی با قوانین شریعت می باشد. این ارزیابی شامل قرارداد ها، توافقنامه ها، پالیسی ها، محصولات، معاملات، یادداشتها و اساسنامه ها، صورت حسابهای مالی، راپورها (مخصوصا تفتیش داخلی و بررسی د افغانستان بانک) بخشنامه ها و غیره میباشد.
بورد نظارت اسلامی باید بصورت کامل و بدون مانع به تمام سوابق، معاملات، اطلاعات از تمام منابع از جمله مشاورین حرفه ای و کارمندان نهادهای مالی اسلامی دسترسی داشته باشد "

بنابراین، رعایت اصول شریعت عبارت از تطبیق احکام و تصمیمات صادر شده توسط بورد شرعی بانک و بورد نظارت شرعی میباشد.
رعایت اصول شریعت ارزیابی و بررسی های مستقل سطح رعایت مقررات شریعت را در فعالیتهای تجارتي شرعی بانک ارائه میکند ، اقدامات اصلاحی برای حل و فصل مواردی از جمله عدم رعایت اصول شریعت و بررسی / اصلاح مکانیسم های کنترول جهت جلوگیری از تکرار وقوع عدم رعایت اصول شریعت را نیز ارائه میکند.

(ب) روش کلیدی در پروسه رعایت اصول شریعت:
پروسه رعایت اصول شریعت عبارت از اقداماتی می باشد تا اطمینان حاصل گردد که محصولات، امکانات، خدمات، عملیات و معاملات بانک مطابق به نیازمندی های شریعت بوده که توسط بورد نظارت شرعی د افغانستان بانک و بورد های شرعی بانک ها در تصمیمات شرعی صادر شده است.

پ) رعایت عمومی اصول شریعت:
بانک باید مطمئن شود که تمام محصولات و خدمات شرعی با نیازمندی ها و اصول شریعت مطابقت دارد. پروسه های ضروری برای رعایت اصول شریعت قرار ذیل میباشند:

1-پروسه انکشاف محصول (تایید پیش-محصول یا Pre-Product Approval)

پیشنهادات تمام محصولات باید برای تایید به بورد شرعی پیشکش گردد. در ذیل چند مثال آمده که البته تنها به این مثالها محدود نمیشود:

i. شرایط و ضوابط مندرج در فارم پیشنهادی؛

ii. نامه های پیشنهادی

iii. توافقنامه ها؛

iv. سایر اسناد معاملات قانونی؛

v. طرز العمل های حسابداری؛

vi. اسناد تضمین کننده؛

vii. رهنمود محصولات؛

viii. مواد های تبلیغاتی و بازاریابی

ix. نمایش محصولات و بروشورهای مربوط به محصول.

2-پروسه اجرای محصولات (تایید بعد-محصول یا Post-Product Approval)

اجرات بانک باید همیشه در مطابقت با چهارچوب مقررات و رهنمود های صادره بورد شرعی و بورد نظارت شرعی د افغانستان بانک باشد، که شامل موارد ذیل بوده اما محدود به این موارد نمیگردد:

i. الف) فعالیت های روزمره بانک که شامل مسایل جدا از محصولات

است، مثلا امور اداری مانند تنظیمات قرارداد اجاره، پوشش

تکافل به جای بیمه سنتی، پالیسی های سرگرمی و غیره..

ii. ب) اجراءات و پیش برد محصولات و خدمات با در نظر داشت جریان

و پروسه های لازمی و قطعنامه های صادر شده توسط بورد شرعی

بانک.

.iii ج) تمام فعالیت‌های دیگر بانک در رابطه به محصول مانند اعلانات تبلیغاتی، اشتغالات شخص ثالث/ استفاده از منابع بیرونی مانند بازاریابی، مامور جمع آوری، سیستم تکنالوژی معلوماتی، تجدید ساختار، سلب حق اقامه دعوی، و غیره میباشد.

3- تایید محصولات و خدمات از طرف بورد شرعی یا Shariah Services/Approval of Products

در صورت نفع، رعایت شریعت عرضه کننده محصول باید موارد ذیل را رعایت کند:

i. الف دیپارتمنت اسلامی بانک یا اداره یا واحد بانکداری اسلامی (منبعد بنام " اداره شریعت " یاد میشود) برای بحث روی پیشنهادات به خصوص در زمینه مفهوم و قرار داد شریعت و شرایط و ضوابط مربوطه آن در جریان قرار داده شود. در صورتیکه بورد رهبری بانک مطابق به ماده 5.6 NSGF طرز العمل اداره شریعت را برای منبع بیرونی سپرده باشد، عرضه کننده محصول باید همراه مدیریت به تماس شده تا آنها درخواست را به شخص سوم که خدمات را ارائه میکند انتقال دهند. در صورتیکه بانک دیپارتمنت شریعت داخلی داشته باشد، عرضه کننده محصول باید با سرپرست اداره شریعت در تماس شود (اگر بیشتر از 2 نفر در دیپارتمنت کار کند).

.ii ب جهت دریافت تاییدی کتبی بورد شرعی بانک که شامل تمام نکات و معلومات مربوطه که در چک لیست انعکاس یافته است را میباشد، (نظر به ضرورت) و در جریان جلسه بورد شرعی مطرح شده است.

- .iii ج تمام پیشنهادات محصول باید توسط اعضای بورد شرعی بررسی و تایید شوند. باجود این، تایید اکثریت اعضای بورد شرعی کافی میباشد.
- .iv د در صورتیکه که بورد شرعی شامل چهار (۴) یا پنج (۵) عضو باشد، اکثریت بورد شرعی شامل سه (۳) عضو میباشد و حد نصاب معتبر را برای جلسه بورد قانون شریعت بانک پوره میکند. واما، هیچ وقت حد نصاب کمتر از سه (۳) عضو برای گرفتن تصمیم با دو (۲) اعضا بورد قانون شریعت بانک قابل قبول نبوده و نباید به عنوان تصمیم اکثریت اعضای بورد قانون شریعت پنداشته شود. به عنوان مثال در جائیکه تنها سه (۳) عضو از چهار (۴) یا پنج (۵) اعضای بورد شریعت حد نصاب معتبر را برای جلسه بورد نظارت پوره کنند، اتفاق آرا ضروری میباشد.
- .v ک ماده iv منوط به این شرط است که اگر بورد شرعی شامل افرادی که علمای شریعت نباشند، (مثلا متخصصان رشته مانند متخصصان حقوقی و متخصصان حسابداری) حد نصاب معتبر بورد شرعی بانک تنها زمانی موجود بوده میتواند که علمای شریعت از جمله اکثریت حد نصاب باشند. به عنوان مثال در جائیکه حد نصاب معتبر پوره نباشد، جلسه بورد شرعی موکول خواهد شد و هیچ قطعنامه ای صادر نخواهد شد.
- .vi ل در صورتیکه بورد شرعی شامل سه (۳) عضو باشد، پس اکثریت اعضای بورد شرعی بانک دو (۲) عضو می باشد، حد نصاب معتبر برای جلسات بورد شرعی شامل دو (۲) عضو از اعضای بورد شرعی بانک می باشد. بورد شرعی کوچکتر باید حداقل شامل دو (۲) نفر از علمای شریعت و ممکن است شامل فرد دیگری کسی که متخصص رشته است نیز باشد. واما، متخصص موضوع را نباید در زمان تشخیص تعداد حد اقل نصاب معتبر

شامل نمود یعنی هر دو علمای شریعت باید حاضر باشند تا حد نصاب را پوره کنند یا جلسه مورد شرعی باید موکول گردد.

vii. م موافقت امضا شده شریعت توسط اکثریت علمای مورد شرعی به موقع بعد از تایید مورد شرعی صادر خواهد شد.

۶. مسئولیت رعایت اصول شریعت

هدف اصلی رعایت اصول شریعت حصول اطمینان درباره فعالیت‌های شرعی است که در مغایرت با مقررات اصول شریعت اداره بانک نباشد، بدین وسیله به اساس قوانین AAOIFI طبق ماده 2(a) ، این رهنمود و مقررات رعایت اصول شریعت داخلی بانک باید از اجرای قوانین و مقررات شرعی مندرجه هذا اطمینان دهند. همچنان مدیریت نیز مسئولیت دارد تا برای شکل دهی نظریه میزان رعایت اصول شریعت بانک با معیارهای شرعی به مورد شرعی و مورد مدیران نظریات خویش را ارائه کند.

۷. طرزالعمل های رعایت اصول شریعت

أ. طرزالعمل های رعایت اصول شریعت را باید طبق قوانین مندرجه AAOIFI اجراء کرد، معیارهای حکومتی برای نهادهای مالی شماره 2 در بررسی شریعت ، فقره ۷-۱۳، که جزییات طرزالعمل ها در ذیل مطرح شده است:

- پروسه روش بررسی
 - اجرای طرزالعمل یا روش های بررسی و آماده سازی و مرور اوراق کاری
 - ثبت نتایج و گزارشات
- هر یک از مراحل فوق به شرح ذیل توضیح داده شده:

پلانگذاری و طرح روشهای بررسی شریعت
8. روشهای بررسی شریعت باید طوری پلانگذاری گردد تا به شکل موثر و کارآمد به مرحله تکمیل برسد. پلانها باید به

حدی انکشاف داده شده باشد تا بتواند یک درک کامل درباره عملیات نهادهای مالی اسلامی در مورد محصولات، وسعت کاری، موقعیتها، نمایندگی ها، شعبه ها و بخشها ارائه نماید. مرحله پلانگذاری باید دسترasi به اسناد تمام فتواها، احکام و دستورالعمل های صادر شده توسط بورد نظارت شرعی را در بر داشته باشد.

9. آشنای با فعالیتها، محصولات و آگاهی مدیریت و برخورد نسبت به رعایت اصول شریعت ضروری است. و این تاثیر مستقیم به روی ماهیت، اندازه و زمانبندی روشهای بررسی شریعت خواهد داشت.

10. پلان باید به شکل درست ثبت شده باشد و متشکل از نمونه ای معیارهای انتخاب شده و اندازه ها، با در نظر گرفتن پیچیدگی و کثرت وقوع معاملات باشد.

11. روشهای بررسی باید براساس موارد بالا طراحی شوند. این روشها باید تمام فعالیتها، محصولات و موقعیت ها را تحت پوشش قرار دهد. این روشها باید ثبوت کند که آیا بورد نظارت شریعت، معاملات و محصولات را برعهده گرفته و تمام شرایط مربوط برآورده شده است.

اجرای روشهای بررسی شرعی و آماده سازی و بررسی اوراق کاری.

12. در این مرحله تمام روشهای بررسی پلان شد تطبیق میگردد. بطور معمول روشهای بورد نظارت شرعی متشکل است از:

- کسب شناخت از آگاهی، تعهد و کنترل انطباق روشهای مدیریت برای پایبندی به شریعت
- بررسی قرارداد ها، توافقنامه ها و غیره؛
- اثبات اینکه که آیا معاملات انجام شده بالای محصولات در طول یک سال توسط بورد نظارت شریعت مجاز بوده اند.
- بررسی سایر معلومات و راپور ها مانند بخشنامه ها، نکات برجسته، و گزارشات کاری و مالی، پالیسی و روشها و غیره.
- مشاوره / هماهنگی با مشاوران مانند تفتیش های خارجی

- نتایج بحث با مدیریت نهادهای مالی اسلامی؛
تطبیق روشهای بررسی فوق باید در اوراق کاری ثبت شده ، و
باید کامل ، مرتب بوده و با روشهای بررسی مقایسه یا بررسی
شوند.

ثبت نتایج و گزارشات
13. **بورد نظارت شرعی** باید نتایج شان را مستند و گزارشات
شان را برای سهامداران براساس کار انجام شده و مباحث
انجام شده آماده نماید. راپور بورد نظارت شرعی باید در
جلسه عمومی سالانه نهادهای مالی اسلامی مطالعه شود. جزییات
راپور در صورت ضرورت باید به مدیریت نهادهای مالی اسلامی
ارائه شود.

- ب.** جهت تطبیق قوانین AAOIFI طبق ماده ۷ (الف) فوق برای
تطبیق در جمهوری اسلامی افغانستان، جاگزینیهای زیر، مگر
اینکه به صراحت غیر این بیان شده باشد ، باید استفاده
گردد:
- I. نهادهای مالی اسلامی به بانکها طوریکه در اینجا در ماده ۱
(a) تعریف شده ؛
- II. بورد نظارت شرعی به بورد شرعی بانک؛
- III. طبق بخش " ثبت گزارشات "، باید به شرح ذیل مطالعه گردد:
" دیپارتمنت اصول شریعت بانک، یا جاییکه این وظیفه به
شخص ثالث واگذار شده باشد، مدیریت باید نتایج و اوراق
گزارشات شانرا برای هیئت مدیره (منبعد بنام هیئت
مدیران یاد میگردد) براساس کار و مباحثات انجام شده ثبت
اسناد نمایند. گزارش بررسی شریعت باید در جلسه هیئت
مدیره بانک مطالعه گردد. در صورت ضرورت جزییات گزارشات به
سهامداران بانک ارائه خواهد شد."

۸. خطر عدم رعایت اصول شریعت

أ. تعریف خطر عدم رعایت اصول شریعت

خطر عدم رعایت اصول شریعت اشاره به نقص اساسات ضروری شریعت در هر سطح زنجیره ارزش رعایت اصول شریعت میباشد.

ب. در جدول ذیل تعدادی از وقایع بالقوه عدم رعایت اصول شریعت بیان شده است:

شماره	عدم رعایت	وقایع عدم رعایت	مثال وقایع عدم رعایت	دلایل عدم رعایت
1	مربوط به موضوع قرارداد	I. عدم رعایت در دارایی های اساسی معاملات	مثلاً، دارایی اساسی ممنوع قرار داده شده است مانند گوشت خوک، الکهل و هرگونه مواد ممنوعه دیگر	مواد ممنوعه از دیدگاه اسلامی.
		II. تحقیق شرعی در رابطه با نوع تصرف دارایی	مثلاً انتقال مالکیت طبق قانون شریعت، فروش چیزی که مالکش نباشد یا بطور کامل ملکیت چیز	اسلام فروش چیزهای که در زمان فروش متعلق به فروشنده نیستند

را ممنوع قرار داده است.	را تصرف نکرده باشد. (بدون رضایت شرکای دیگر)			
اسلام هرگونه معامله ای را که در آن اطمینان وجود نداشته باشد را ممنوع قرار داده است زیرا باعث اختلافات یا شکایتهای قانونی میگردد.	مثلا زمانیکه قیمت در توافقنامه درج نشده یا هرگونه حق الزحمه که از قبل به وضاحت بیان نشده باشد.	عدم اطمینان در قیمت، تخفیف، جبران خساره، اختلافات حق الزحمه (دعوا های براساس عدم محاسبه)	.III	

دلائل عدم رعایت	مثال وقایع عدم رعایت	وقایع عدم رعایت	عدم رعایت	شماره
				۵

<p>در قانون قرارداد اسلامی، ارکان قرارداد دو هستند ایچ اب (درخواست مثبت)؛ و قبول پذیرش، پیشنهاد ایجاب باید قبل از پذیرش اتفاق بیفتد.</p>	<p>مثلا: پیشبرد مستند سازی در تسلسل منظم طوری که باید صورت گیرد. مانند امضای توافقنامه فروش املاک قبل از امضای توافقنامه خرید املاک در معاملات مرابحه</p>	<p>I. نقص احکام شریعت در تسلسل عقد قرارداد</p>	<p>مربوط به عقد قرارداد (عقد)</p>	<p>2</p>
<p>بانکداری اسلامی و بانکداری متعارف دارای اسناد حقوقی مختلف اند در حالیکه</p>	<p>مثلا مدیر اشتباهات بجای توافقنامه ه به اساس اجاره از توافقنامه سنتی استفاده</p>	<p>II. شرایط عدم رعایت قانون شریعت و عناصر متشکله توافتنده امه مانند</p>		

در بانکداری اسلامی اسناد حقوقی اش باید با اصول شریعت مطابقت داشته باشد.	میکند.	رویداد ی که به موجب آن مدیر اشتباه ات از قرارداد د سنتی برای اجرای خدمات و محصولات یا هر اسناد دیگری با شرایط سنتی برای اجرای رعایت قانون شریعت استفاد ه میکند. به عنوان مثال منافع و غیره		
---	--------	---	--	--

شماره	عدم رعایت	وقایع عدم رعایت	مثال وقایع عدم رعایت	دلایل عدم رعایت
3	مربوط به سایر امور مرتباً با شریعت	I. عدم رعایت قانون شریعت در تبلیغات تصویری/مواد/فور مها/ اسناد استفاده شده در ارائه خدمات و محصولات	به عنوان مثال مواد تبلیغاتی مانند بروشورها در محصولات و خدمات بازاریابی از کلمات و اصطلاحات که با مفاهیم تائید شده بانکداری اسلامی همخوان نباشد مانند سود حاصله از تضمین، سود	اسلام در انجام معاملات بالای شفافیت و عدالت تاکید میکند. تامین شفافیت در معاملات و صداقت کامل توسط هر یک از طرفین قرارداد برای افشای هرگونه معلوما

<p>ت مهم به طرف دیگر بدست آورده میشود.</p>	<p>سهام ، و/یا باعث ارائه اطلاعات نا درست به مشتری میگردد . مثلا وعده سوغات یا هدیه برای مشتریانی که حساب پس انداز بر اساس اصل ودیعه باز میکنند.</p>			
<p>قرارداد د مشروطه ممکن است قرارداد د را باطل کند زمانیک</p>	<p>مثلا ادغام شرایط خرید عین دارایی در یک قرارداد، قرارداد مطرح شده را فسخ</p>	<p>II. قضیه داخلی مشروطه در اسناد قانونی</p>		

ه	خواهد کرد.			
شرایط				
مندرج				
بالای				
اهداف				
اولی				
یا				
سایرین				
تاثیر				
گذار				
باشد و				
انتقال				
غیر				
معتبر				
مالکیت				
دارایی				
صورت				
نگیرد.				
برای				
انتقال				
در				
شرایط				
رعایت				
قانون				
شریعت				
باید				
یک				
فروش				
واقعی				
از				
دارایی				

های بنیادی صورت بگیری.				
------------------------	--	--	--	--

شماره	عدم رعایت	وقایع عدم رعایت	مثال وقایع عدم رعایت	دلایل عدم رعایت
4	درباره اطلاعات به اساس شریعت	I. سوء برداشت از بیانیات شریعت و یا اجرای غیر واقعی بیانیات شریعت	مثلا سوء تفاهم در قطعنامه که به اجرات مختلفی در عملیات و تجارت می انجامد یا با استفاده از قطعنامه های ما قبل در انجام عملیات و تجارت کنونی (به علت دریافت نکردن و/یا نخواندن آخرین قطعنامه	روند معمولی در سکتور بانکداری نیازمند اینست تا مشاور شریعت برای اعتبار دهی سطح بانک که چه چیزی برای حصول اطمینان که عملیات و تجارت بانک

با هم تطابق دارند، صورت گیرد. سوء برداشت از احکام شریعت میتواند منجر به اعمال اختلافی گردد که در تضاد با احکام صادر شده از طرف مورد شریعت بانک، و دیگر مقامات قابل اجرای نظارتی مانند مورد نظارتی SSB	شریعت که توسط مقامات مربوطه نشر گردیده. به عنوان مثل تطبیق و اعمال نسخه قبلی یا نسخه جایگزین قطعنامه.			
---	---	--	--	--

میباشد.				
---------	--	--	--	--

- ت. پیامد های عدم رعایت اصول شریعت:
- از جمله پیامد های عدم رعایت قانون شریعت عبارت اند از:
- أ. نقص احکام قانون بانکداری افغانستان و مقررات مربوطه بر علاوه اصلاح آن وقتافوقتا ؛
 - أ. نقص قطعنامه، احکام و مقررات مورد نظارت شرعی؛
 - أ. نقص قطعنامه، احکام و مقررات مورد شریعت بانک
 - أ. مواجهه شدن با خطرات شهرت و تجارت برای بانک؛
 - أ. عدم اعتبار قرارداد (عقد) از دیدگاه شریعت یا اسلام
 - أ. عدم شناسایی درآمد؛
 - أ. اعمال هزینه سرمایه بالاتر توسط قانونگذاران. بانکهای مختلفی مرکزی دارای پالیسی مدیریت خطر اند که نظر به این پالیسی بانک باید به اساس اینکه چی مقدار هزینه سرمایه خویش را در معرض خطر قرار دهند در نظر میگیرد. هزینه سرمایه مطابق با BASEL یا با روش نرخ گذاری داخلی، که به پالیسی مدیریت خطر بانکهای مرکزی مربوط میشود محاسبه میگردد. خطر عدم رعایت قانون شریعت، یک نوع خطر اضافی است که در نتیجه هزینه سرمایه ممکن توسط تنظیم کننده / بانکهای مرکزی بکار گرفته شود.

- ث. گزارش دهی از رویدادهای عدم رعایت اصول شریعت :
- أ. مالک رویداد یا شخصی که در اداره شریعت بانک مسئولیت راپور دهی عدم رعایت اصول شریعت را برعهده دارد، مسول است تا از که تمامی موارد عدم رعایت اصول شریعت که در بانک اتفاق می افتد راپور دهد.

- ii. مالک رویداد شخصی است که مسئولیت عملیات روزانه و فعالیتهای رعایت اصول شریعت در جاییکه رویداد اتفاق افتاده را برعهده دارد. مالک رویداد میتواند در بین دو خط دفاع، طوریکه درچارچوب حاکمیت شریعت یا SGF توضیح گردیده، قرار گیرد.
- iii. تمام رویدادهای عدم رعایت اصول شریعت در یک سیستم مناسب توسط ماموران تعیین شده در دیپارتمنت یا اداره مربوطه بعد از دریافت راپور رویداد ضبط و درج میشوند.
- iv. تمام رویدادهای تثبیت شده عدم رعایت اصول شریعت باید پروسه راپور دهی مناسب به بورد شریعت بانک، مدیریت، بخش بانکداری اسلامی د افغانستان بانک (اگر ضرورت باشد) طوریکه در SGF بانک مشخص شده است، را مراعات نمایند.

9. رهنمود سپرده ها Guidelines for Deposits

- أ. به طور کلی، بانک میتواند درخواستی تمام افراد یا شرکتها را برای باز کردن حساب سپرده (deposit account) یا حساب سرمایه گذاری (investment account) و همچنان انتقال وجوه بدون انجام تحقیقات برای مشخص کردن اینکه که منابع وجوه مشتری مجاز (حلال)، ممنوع (حرام) یا ترکیبی از این دو است، انجام دهد.
- ب. بدون در نظر داشت موارد بالا، بانک نباید پیش پرداخت/وجوه را که از منابع ذیل بدست آمده باشد را قبول کند، چون بانک میخواهد منابع پیش پرداخت/وجوه از منابع قانونی برای انجام این کار باشد:
 - أ. نهادی که فعالیتهایشان غیر قانونی بوده و یا در همان کشورها ممنوع باشد؛
 - ii. افرادی یا نهادهای که چک یا پول نقد سپرده یا هرگونه ابزار مالی Over-the-Counter که روابط بین پول شویی یا فعالیتهای مشابه را منعکس میکند.

iii. هرگونه تجارت یا فعالیتهای دیگر که به عنوان عدم رعایت قانون شریعت توسط مقامات مربوطه تلقی میشوند.

ت. بانک اجازه دارد که سپرده ها deposits را از مشتریان ذیل قبول کنند:

- i. از بانکهای متعارف و شرکت های بیمه متعارف؛
- ii. از ارگانهای غیر اسلامی مانند کلیساها یا دیگر عبادت گاه های غیر مسلمان ؛
- iii. افرادی که کارمند دائمی نهادهای غیر سازگار هستند؛
- iv. زمانی که انتقال وجوه از سپرده ثابت متعارف به حساب سپرده اسلامی صورت میگیرد، سود بدست آمده از سپرده ثابت سنتی مجاز است که به حساب سپرده اسلامی انتقال داده شود.

10 رهنمود تامین مالی Guidelines for Financing

(a) تامین مالی فردی :

بانک اجازه دارد تا سهولت های مالی را برای هر یک از مشتریان جهت مصارف شخصی مشتری ارائه نماید، بدون هیچ مجبوری از دانستن طرز استفاده از تسهیلات ارائه شده. هر نوع مشتری که باشد، مسلمان یا غیر مسلمان . حتی فرد یا نهاد در رعایت با قانون شریعت کار نمیکند.

اعطای تسهیلات مالی به هر یک از مشتریان به منظور دستیابی به یک سرمایه، با در نظر داشت دلایل ذیل صورت گیرد:

i. سرمایه تمویل شده عبارت از سرمایه ای است که تحت اصول شریعت اجازه داده شده .

ii. استفاده از دارایی های تمویل شده به مقاصد که توسط اصول شریعت اجازه داده شده است، استفاده گردد.

بانک مجبور نیست تا اطمینان حاصل نماید که مشتری از سرمایه در راه مجاز استفاده میکند یا خیر.

(b) تامین مالی تجارتي / شرکت ها بانک میتواند سهولت های مالی را برای مشتریان سکتور خصوصی چه تجاری یا شرکتی به منظور رعایت قانون شریعت ارائه کند.

و اما، بانک اجازه ندارد تا به مشتریان تجارتي و شرکتهای که فعالیت هایشان مربوط به موارد ذیل میگردد کمک های هزینه نماید:

- i. قمار و شرط بندی؛
- ii. تجارت های تفریحی که توسط شریعت اجازه داده نمیشود. به عنوان مثال، ارائه سرگرمی و اوقات فراغتی که به هزینه نگاری (پورنوگرافی) یا اینکه دارای یک محتوا برای بزرگسالان باشد که شامل تولید فیلم، شرکتهای پخش، ناشران مجلات، سینماها، شرکتهای تلویزیونی کیبلی، کلیپهای شبانه و مکانهای تفریحی، شرکتهای ضبط و شرکتهای که هزینه نگاری (پورنوگرافی) تولید میکنند و تولید فلم ها جنسی یا عناصری که شامل آن است. این شامل توزیع کننده گان و تولید کننده گان این محصولات نیز می باشد.
- iii. تولید، بازاریابی، فروش ویا سرویس تولیدات غیر حلال از جمله الکل، گوشت خوک یا هر ماده دیگری که توسط قانون شریعت منع قرار داده شده است.
- iv. عدم رعایت قانون شریعت در تجارت هتل داری که شامل اقامتگاه های تفریحی و کلبه های چوبی می باشد. فروش مشروبات الکلی از طرف هتل یا ارائه غذاهای غیر حلال توسط هتل غیر مجاز می باشد. تجارت هتل داری میتواند این خدمات غیر مجاز را تا زمانیکه درآمد حاصل از آن کمتر از پنج فیصد (5%) از درآمد کل سال باشد ادامه دهد. این جریان درآمد غیر مجاز باید توسط هتل دار خالص گردد. این مسئولیت بر دوش بانک است که خود را از تجارت هتل داری که آیا مطابق با شریعت است قبل از ارائه منابع مالی باخبر سازد.

۷. سایر تجارت ها یا فعالیتهای که تنظیم نشده اند یا توسط شریعت یا بورد شریعت اجازه داده نشده اند.
- بانک اجازه دارد که به اهداء منابع مالی به شرکت یا گروهی از شرکتهای که کارشان تجارت است، ادامه دهد، که درآمد یا عواید شان متشکل از ترکیبی از هر دو منابع مجاز و غیر مجاز می باشد اما منوط به اجرای شرایط ذیل میباشد:
- i. تصویر، شهرت یا برداشت عمومی مردم از مشتری باید خوب و نباید تأثیری داشته باشد که ارزشهای اصلی داخلی بانک را لکه دار کند؛ اگر تامین مالی داده شود، علاوه بر این، بانک باور داشته باشد این شرکت یا گروهی از شرکتهای انعکاس دهنده ارزشهای اصلی آنهاست.
 - ii. تجارت اصلی مشتری مربوط به مصالحه (" مفاد " به طور کلی) برای عوام و کشور تلقی میگردد و شامل موضوعات اجتناب ناپذیر *umum balwa "urf* (رواج) و حقوق جامعه غیر مسلمان میباشد، که توسط شریعت شناخته شده است.
- 11 رهنمود برای ارائه یا تهیه اسناد قانونی اسلامی**
- أ. تمام اسناد قانونی برای هر دو سپرده اسلامی و محصول مالی باید شامل تمام رکن (عناصر) اساسی و شرط (شرایط) لازمی باشد زیرا این عناصر یکی از ضروریات برای صحت قرارداد میباشد. بانک باید مطمئن شود که شرایط معیارهای مندرج در اسناد به زیادترین حد ممکن برای درک مساویانه کارمندان و مشتریان و برای تفتیش موثر اسناد و محصولات که مربوطه آنها میشود تسهیل ایجاد نماید.
- ب. یک قرارداد معتبر باید نیازمندی های ذیل را برآورده سازد:
- i. یک پیشنهاد و پذیرش واضح، قطعی و کامل و قابل قبول؛
 - ii. پذیرش مطابق با درخواست یا پیشنهاد
 - iii. پیشنهاد و پذیرشی که به درستی اجراء و تکمیل شده بتواند،
 - iv. تمام جزییات بالا باید با در نظر داشت رعایت قانون شریعت باشند؛

- ت. اسناد مربوطه باید اصول حاکم در قراردادهای تجاری اسلامی را رعایت کنند مانند:
- i. اجتناب از استفاده شرایط سنتی و هرگونه شرایط دیگر، فقره ها و مقرراتی که در مطابقت با قانون شریعت نیستند.
 - ii. قرار داد ها باید طور قطعی و مستقل باشد که از ایجاد شرایط جلو گیری نماید.
 - iii. اطمینان مطلق در برابر هرگونه ابهامات در شرایط قرارداد؛
 - iv. به معیارهای شریعت باید به شکل مکرر و محتاطانه اشاره شود.
 - v. حقوق و مقررات طرفین قرارداد واضحاً درج گردد؛
 - vi. شفافیت، انصاف و عدالت برای طرفین قرارداد در قواعد و شرایط قرارداد انعکاس داده شود.
- ث. برای پیشبرد موارد بالا، در آماده سازی و اجرای اسناد قانونی مرتبط باید موارد ذیل رعایت گردند:
- i. نوعیت و طبقه بندی قرارداد؛
 - ii. نوعیت معامله دخیل بانکی؛
 - iii. عناصر ضروری پیشرو در قرارداد شرعی ;
 - iv. شرایط تصویب شده درباره عناصر ضروری متذکره؛
 - v. قانون، مقررات، رهنمود های مربوط به احکام شریعت قابل اجراء در قرارداد؛
 - vi. تسلسل مناسب برای اجرای قرارداد؛
 - vii. اسناد قانونی باید به شیوه ای و تحت پروسه های لازمی، طوری ساخته شود که در محکمه قابل اجراء باشد؛

- a. بورد شریعت بانک باید تعیین کند که کدام نهادهای خیریه باید تمام درآمد آلوده جمع آوری شده توسط بانکها را در جمهوری اسلامی افغانستان استفاده نماید. (از این پس بنام " هیئت تایید شده برای صدقات یا خیرات ها " نامیده میشود). این هیئت تایید شده برای صدقات باید توسط هیئت نظارت شرعی بانک مرکزی نیز تایید گردند. هر بورد شریعت مسئول اند تا اطمینان حاصل کنند که آیا تمام درآمدهای جمع آوری شده توسط بانک تنها به هیئت تایید شده برای صدقات میروند یا خیر. بورد شرعی ممکن یک نهاد خیریه نسبت به نهاد دیگری در هیئت تایید شده صدقات مساعدت نماید یا درآمد را نظر به فیصدی پرداخت کند.
- b. درآمد حاصله از عدم رعایت قانون شریعت عبارت از درآمدی است که ناشی از فعالیتهای تجاری عدم رعایت قانون شریعت (فعالیتهای حرام) بدست آمده باشد که عبارت اند از:
- i. پول دریافتی از فعالیتهای که واضحا ممنوع قرار داده شده مانند ربا (براساس علاقه شرکتهای مانند بانکهای متعارف) میسر (قمار) و تولید یا تجارت هرگونه مواد ممنوعه از جمله مشروبات و گوشت خوک؛
 - ii. پول بدست آمده از سود درآمد از سپرده های ثابت در بانکهای متعارف و فعالیتهای مرتبط به تنباکو؛
 - iii. پول بدست آمده از اجاره که از عدم رعایت قانون شریعت توسط فعالیتهای مستاجر بدست آمده مانند پول اجاره بر فرض اینکه در یک قمار یا تولید/معامله مواد ممنوعه از جمله فروش الکل دخیل بوده است.
 - iv. پول بدست آمده از فعالیت های نامشروع هتل داری و تفریگاه ها، تبادل اسعار که مطابق به قوانین شریعت نیستند و یا توسط تهیه کننده معتبر شاخص مانند شاخص اسلامی دیو جانس Dow Jones Islamic Index و فروشات سهام عدم رعایت قانون شریعت مشخص شده اند.
 - v. سایر پول های بدست آمده از فعالیتهای می باشد که از نگاه شریعت غیرمجاز تلقی شده اند.

(c) درآمد عدم رعایت قانون شریعت میتواند نتیجه یک نقض تصادفی باشد که بانک آنرا ارائه میکند.

i. ناشی از سرمایه گذاری که شامل سطوح قابل تحمل درآمد عدم

رعایت قانون شریعت، که توسط بورد شریعت تعیین شده است.

ii. ناشی از سرمایه گذاری که در ابتدا مطابق با شریعت بوده

اما بعداً وضعیت تغییر کرده و بدون در نظر داشت این تغییرات به عدم رعایت شریعت تبدیل شده است

(d) عدم مستحق شمردن تصفیه پول یا Non-Entitlement to Purification Money

تصفیه پول باید تنها به هیئت تاییده شده برا صدقات

فرستاده شود. در صورتیکه د افغانستان بانک در پالیسی خود

تغییرات ایجاد کند، پارامترهای ذیل باید عملی شوند اگر

بورد شریعت توانایی تادیه درآمد آلوده را دریابد. پولهای منزه شده نمیتواند جهت مفاد موارد ذیل توزیع گردد:

i. مفاد مستقیم یا غیر مستقیم به بانک؛

ii. نهادها یا فعالیتهای که تأثیرات زیان آور بر تصویر اسلام و

تعالیم اسلامی یا مسلمان ها داشته باشد.

iii. مواردی که واضحاً ممنوع و خلاف تعالیم اسلامی باشند؛ به

عنوان مثال موسسه ای که مصرف الکل را ترویج میدهد؛

iv. شفاخانه ها و مکاتب تبلیغی، مانند شفاخانه سنت مری و

مکتب سنت جان یا St Mary Hospital and St John School.

13. نگهبان و متولی رهنمود رعایت اصول شریعت

1.11 این سند رهنمود در بخش بانکداری اسلامی د

افغانستان بانک بصورت محفوظ نگهداری میگردد. هر نوع

تعدیل در این سند توسط بخش بانکداری اسلامی در مشوره با

بورد نظارتی امور شرعی، بعد از بررسی بورد اجراییوی د

افغانستان بانک و منظوری شورای عالی د افغانستان بانک،

بمیان خواهد آمد. کاپی سند رهنمود تعدیل شده در دسترس

تمام طرفین ذیدخل و اعضای بورد نظارتی امور شرعی بخاطری

ارجاع و تطبیق شان قرار خواهد گرفت.

2.11 بانک ها میتوانند این سند را بمنظوری عملی ساختن آن با در نظر داشت ساختار و پالیسی های شان، بیشتر اصلاح یا تعدیل نمایند. چنین تعدیلات توسط بورد امور شرعی بانک منظور خواهند گردید. رهبریت مسئولیت نگهبانی سند رهنمود رعایت اصول شریعت را خواهند داشت.

14 تاریخ اجرای سند

تاریخ اجرای این رهنمود است-----روز-----20-----
